

JUGOSLAVIJA

Novo mesto, 1. oktobra 1975

Številka 9 — Leto II



# Novoteks

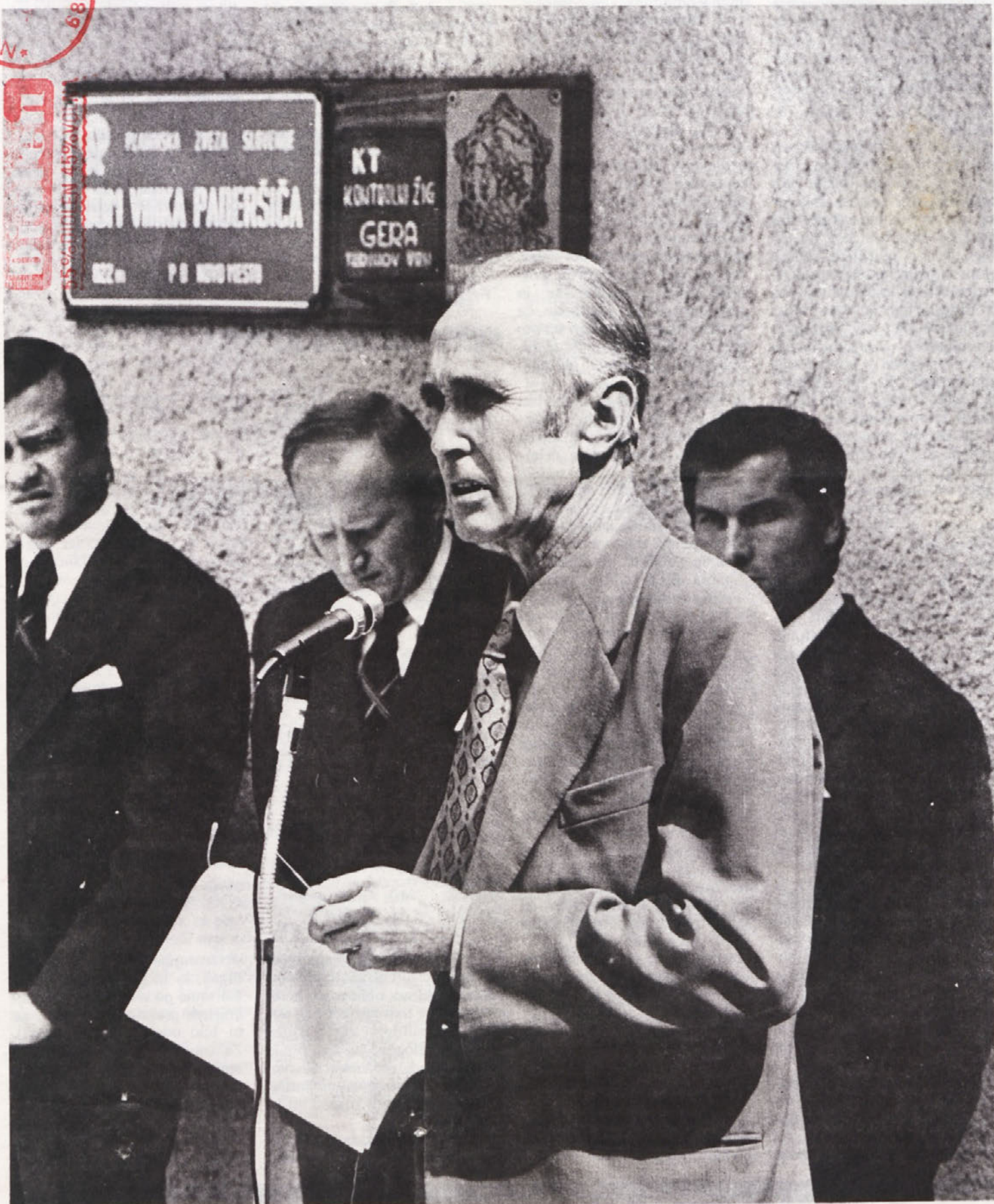
GLASILO TEKSTILNE TOVARNE NOVO MESTO

NOVO MESTO  
68001

KVALITETNE TIKARINE  
65% POLIESTER 35% VUNO

PLANSKA ZVEZA SRBENJE  
**NOVI VINKA PADERŠIČA**  
 822 m P B NOVO MESTO

KT  
 KONTROLNI ŽIG  
 GERA  
 TEBIHOV VIN





# SAMOUUPRAVNO ODLOČANJE

Samoupravljanje ni odločanje vseh o vsem, temveč je organiziran proces dela, ki zagotavlja, da se delavci odločamo osveščeno, odgovorno in učinkovito.

Izhajamo iz osnovne predpostavke, da je samoupravljanje temeljni družbeni odnos, kar pa že opredeljuje določen način upravljanja, torej ODLOČANJE O STVAREH, KI SO REZULTAT DELA TISTEGA, KI ODLOČA.

Tak položaj človeka oziroma te cilje lahko zagotovimo z razvijanjem samoupravljanja kot organiziranega procesa dela, za kar pa sta odločilnega pomena ustrezna organiziranost združenega dela v temeljnih celicah gospodarjenja ter stopnja organiziranosti in učinkovitosti dela. Organiziranost dela mora biti takšna, da v vseh postopkih samoupravno organiziranega dela omogoča povezovanje „poklicnega“ in „upravljalnega“ dela v enoten sistem upravljanja. Enotnost sistema upravljanja pa moramo zagotoviti v vseh fazah – od izdelave predlogov do sprejemanja in izvrševanja samoupravnih odločitev.

Odločanje je torej osrednje vprašanje v vseh postopkih samoupravno organiziranega dela, kajti odločiti se, biti pri tem osveščen, odgovoren in učinkovit, pomeni preiti vse faze odločanja. Izredno pomembno je, kako se postopki samoupravno organiziranega dela izvajajo, torej kako si faze odločanja sledijo in kaj opredelimo za le-te. Celoten postopek obsega samoupravno iniciativo, oblikovanje predlogov, informiranje, komuniciranje, samoupravno odločanje, izvrševanje odločitev, kontrolo izvrševanja in sankcioniranje v zvezi s tem.

**1. Samoupravna iniciativa** ali dajanje predlogov je pravica in dolžnost vsakega delavca, delovne skupine ali organa, ki je sestavni del samoupravnega mehanizma v organizacijah združenega dela. Iniciativo more in mora dajati tudi vsak poslovodni organ ali delavec, ki je na položaju vodilnega delavca. Po ustavnopravnem položaju so organi družbenopolitičnih organizacij tisti, ki dajejo organom upravljanja svoje predloge in postavljajo zahteve glede urejanja družbenopolitičnih in družbenoekonomskih razmer v organizaciji združenega dela. Na koncu lahko rečemo, da je

samoupravna iniciativa pravica in dolžnost vsake strokovne službe, ki po svojem vsebinskem in organizacijskem položaju mora oblikovati in dajati predloge samoupravnim organom v odločitve.

**2. Oblikovanje predlogov** je izredno pomembna faza, kajti le predlogi, ki so pisмено utemeljeni in ki izhajajo iz sprejete poslovne politike po samoupravnih aktih in gospodarskih načrtih, omogočajo samoupravno obravnavanje in sprejemanje poslovnih odločitev. Pravilno oblikovan predlog je podlaga, da člani samoupravnih organov zasledijo družbenoekonomsko korist le-tega in usklajenost s skupnimi interesi večine delavcev ter vpliv predlogov na poznejše družbenoekonomske in politične razmere v podjetju, če se zanj odločajo. Pri tem sta pomembna dva elementa, ki se dopolnjujeta in katera moramo poudariti:

a) **Vsebina predloga** mora biti celovita, kar pomeni, da mora **ustrezna strokovna služba ali določena skupina delavcev** predlog oblikovati nedvoumno ter tako omogočiti samoupravnemu organu, da se v tem smislu lahko odloči.

b) To pa je tesno povezano s samo **obliko predloga**, ki mora biti v celotni organizaciji združenega dela enotna. Predlog mora biti strokovno utemeljen, spoštovati mora zakonitost in poslovno pravilnost (kajti poda ga ustrezna strokovna služba oziroma skupina delavcev, ki razpolaga z zato potrebnim pozitivnim znanjem in aktualnimi informacijami), na drugi strani pa mora vsebovati še osnutek formuliranega sklepa, do katerega se potem lahko samoupravni organ opredeli.

**3. Jedro, bistveni del samoupravnega odločanja je informacija**, na osnovi katere se lahko vzpostavi **komunikacija**, ki je potrebna, da do odločitve sploh lahko pride.

Izhajamo iz stališča, da mora biti vsak delavec informiran o: – svojem položaju v temeljni organizaciji, – njenem gospodarjenju, – finančno materialnem položaju delovne organizacije, – ustvarjanju in delitvi dohodka ter delitvi dohodkov, – vseh drugih zadevah, ki bodo predmet razprav samoupravnih organov.

Tako stališče zahteva v okviru dobro zastavljenega sistema organizacije razvit podsystem obveščanja. To pa je istočasno pogoj za resnično spoznavanje lastnih interesov do vprašanj na ravni temeljne organizacije združenega dela, ki so neposredna in lažje opredeljiva, pa tudi do splošnih družbenih vprašanj, ki so bolj posredna in težje spoznavna (delegiranje v skupščine posameznih samoupravnih interesnih skupnosti).

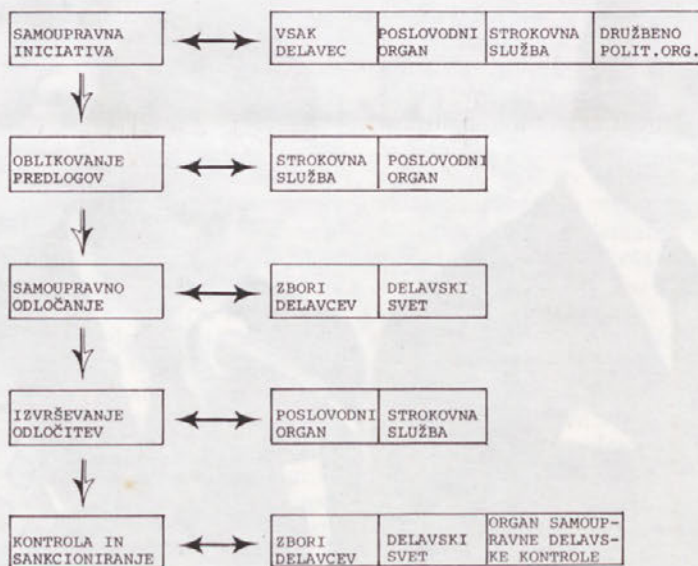
**4. Samoupravno odločanje** je možno na osnovi vseh predhodnih stopenj in se nanaša tako na odločanje kot na izvrševanje poslovne in kadrovske politike organizacije združenega dela.

sejo samoupravnega organa delegat dobil kratko in jedrnat oblikovan predlog s formuliranim predlogom sklepa (idealno bi bilo, da imamo podane alternative sklepov). S tem pa praktično tudi odpade potreba po točki „razno“ in s tem nevarnost, da se za njo skrivajo pomembne odločitve, za katere bi bila sicer potrebna temeljita predpriprava, ki je omenjena v zgoraj navedenih točkah.

**5. Izvrševanje odločitev** mora sloneti na naslednjem načelu: **nosilec zadolžitve je že objektivno določen glede na obstoječo organizacijo dela.** Napačno, nesmotrno in neracionalno bi bilo, da z odločanjem o tem

## FAZE ODLOČANJA

subjekti, ki sodelujejo v procesu samoupravnega odločanja:



R A Z L A G A :



nakazuje, kateri subjekti so udeleženi v določeni fazi odločanja



pomeni, kako si sledijo faze odločanja

Na seji samoupravnega organa morajo biti obvezno prisotni delavci, ki so oblikovali predlog, kajti s tem prevzemajo javno odgovornost za izvršitev danih predlogov, tako pa jim je podana tudi možnost, da svoj predlog po potrebi argumentirajo tudi ustno z dodatnimi informacijami.

Poudarjamo pa, da je odločanje kvalitetno le, če bo že pred

obremenjujemo samoupravni organ, ki bi o tem lahko odločal samo po svoji presoji ali najboljšem prepričanju (kar pa ne bi bilo odgovorno odločanje). Za uspešnost poslovanja pa je seveda izredno važno, da je čas od nastanka poslovnega problema do oblikovanja predloga in njegove izvršitve čim krajši.

(Nadaljevanje na naslednji str.)



(Nadaljevanje iz prejšnje str.)

Zato imamo več različnih neposredno voljenih samoupravnih organov. (Lahko bi rekli, da gre za neke vrste delitev dela in je s tem podana večja operacionalnost in fleksibilnost teh teles.)

Čeprav je v organizacijah združenega dela dolžnost izvrševanja samoupravnih odločitev slehernega delavca in ena od dolžnosti poslovnih organov in vodilnih delavcev, je tu potrebno narediti še bolj operacionalen korak, ki pa istočasno služi naslednji točki samoupravno organiziranega dela, to je kontroli. V imenu samoupravnih organov, sekretariat teh organov še posebej posreduje sprejeto odločitev tistemu, ki je nosilec izvršitve sklepa.

6. **Kontrola izvrševanja sklepov** zagotavlja osebno odgovornost delavca in poslovni učinek. Spremljanje, če posamezne enote oziroma zadolženi delavci v določenih rokih in na predpisan način izpolnjujejo sprejete zadolžitve, omogoča sekretariatu samoupravnih organov vodenje tako imenovane formalno-administrativne kontrole, ki je potrebna pri poročanju samoupravnim organom o izvrševanju sklepov.

Kontrola izvrševanja temelji na odgovornosti delavca, ki je za strokovnost in smotrnost svojih predlogov odgovoren tudi potem, ko jih sprejemajo samoupravni organi. Kontrola tako lahko pomaga opravljati pomanjkljivosti strokovnega dela ter sprejetih predlogov in omogoča prilagajanje spremenjenim razmeram ter pogojem poslovanja. Tu pa imajo seveda veliko vlogo organi samoupravne delavske kontrole.

7. **Sankcioniranje** v zvezi z izvrševanjem odločitev. To področje ureja zakon in interni samoupravni akti. Kontrola izvrševanja sklepov omogoča (poleg poročil, evidence, obravnovan) objektivno ocenjevanje dela – zlasti vodilnih upravnih organov, eden osnovnih kriterijev, po katerih se ocenjuje delo vodilnih delavcev.

Če sklep ni izvršen, je možen postopek zaradi kršitve delovne dolžnosti ali postopek za povrnitev škode, ki je zaradi tega nastala. Če je odgovornost ali neučinkovitost hujša, je to pomemben argument, da delavec ne izpolnjuje zahtev delovnega mesta.

Te faze predstavljajo določen kompleks postopka, ki je nujen za sistem samoupravljanja.

**BESEDNJAK:**  
**INFORMACIJA** – obvestilo, poročilo

**KOMUNIKACIJA** – naznanilo, sporočilo, obveščanje, povezanost

**ARGUMENTIRATI** – navajati razloge, utemeljevati kaj, dokazovati

**ALTERNATIVA** – izbira med dvema možnostima

**OBJEKTIVEN** – predmeten, stvaren, dejanski, pravičen

**RACIONALNO** – preudarjeno, preračunano, smotno

**OPERACIONALEN** – delaven, namenjen za akcijo

**FLEKSIBILNOST** – gibljiv, gibek, voljen

**FORMALNO** – oblikovno, ne vsebinsko, prazno

**ARGUMENT** – dokazni razlog – v podkrepitev trditve

**FAZA** – pojavna oblika česa v določenem trenutku

**KOMPLEKS** – celota, skupek predmetov, pojavov, lastnosti

**SUBJEKT** – človek kot nosilec zavestne dejavnosti

**SANKCIONIRANJE** – uzakoniti, kazni za kršitev predpisov

## Sestanki ali sestankovanja

Sestanki so nujno potrebni za normalno delovanje družbenopolitičnega sistema. Praksa kaže, da je upravičeno vprašanje, kako preprečiti, da sestanek ne bi prerastel v družbeno bolezen, v sestankovanje, kjer oblika določa vsebino.

Očitno je, da je vedno več sestankov in ljudi, ki se jih udeležujejo. Vprašanje je, kako potekajo, koliko časa trajajo, ali jih je preveč in kakšni so rezultati. Dejstvo je, da je veliko nepotrebnih in odvečnih sestankov, ki bi jih bilo mogoče v posameznih primerih nadomestiti z drugimi oblikami dela. Posebno nezadovoljstvo povzročajo dolgi sestanki, ki pri nas trajajo povprečno štiri ure.

Dolgi sestanki bodo trajali toliko časa, dokler ne bomo imeli v delovni organizaciji vpeljano dobro informativno-dokumentacijsko službo, ki bo preko kanalov informiranja pred sestankom obveščala delavce in od njih zbrala po principu povratne informacije mišljenja. Dolžnost in pravica delegata v združenem delu pa je, da se informira in da informira, da bi lahko odločal.

Na ta način bi uspeli število sestankov zmanjšati, poleg tega pa noben sestanek ne bi smel trajati več kot poldrugo uro. Razprave na teh sestankih bi morale biti konstruktivne in jedrnat, omejene na izvajanje lastnih stališč, o ponujenih alternativah, ne pa da udeleženci razprav ponavljajo, kar je bilo že povedano. Prav zaradi tega bomo v bodoče morali več časa nameniti pripravi sestanka. Delegati na sestankih samoupravnih teles ter člani raznih organizacij in delovnih skupin, ki se morajo sestajati in dogovarjati, bodo morali biti pred sestanki temeljito seznanjeni s problematiko ter bodo v pisni obliki morali predati sekretariatu samoupravljanja svoja mnenja in stališča oziroma mnenja in stališča delavcev, ki so jih izvolili. Na ta način bomo dosegli, da bo potek sej in sestankov hitrejši in da se bomo lažje odgovorno odločali.

## Hoja v prirodi – nujnost današnjega časa

S pridobitvami civilizacije smo se odtujili naravi. Ves dan preživljamo v nezdravem okolju. Avtomobili so nas razvadili in polenili, tako da nas že vsak malo večji napor utruja. Zato se vozimo, namesto da bi hodili in se privajali na napore. To so ugotovitve, zaradi katerih organiziramo razne propagandne akcije, s katerimi želimo spodbuditi delovne ljudi, da za svoje zdravje, za prijetno in dolgo življenje nekaj store že v mladosti.

„Stadion“ vseh tistih, ki so se naravi odtujili, pa se sedaj ponovno vračajo k naravi, so trate, polja, gozdovi, hribi. Tam se zbirajo privrženci hodilnih športov, ljubitelji smučanja, atletike, iger z žogo, plavanja, čolnarjenja, vadbe na trimeskih stezah in podobno.

S plavanjem ali s smučanjem se ukvarjamo samo kdaj pa kdaj, hodimo pa vsak dan. Razen vsakdanjega dela je hoja za večino ljudi edina gibalna aktivnost. Hodimo v vseh življenjskih obdobjih, tudi v visoki starosti, zato je še posebej pomembno, kako hodimo, kako hitro, kako vztrajno in kakšen je naš odnos do sedaj naše najbolj človeške in najbolj redne telesne vadbe.

Danes se zavedamo, da so prav v hoji še neizkoriščene možnosti množičnega telesnega utrjevanja in da pomeni prisilen odnos do hoje, zlasti do športne hoje v naravi, prvi korak k vodilni dejavnosti v telesno kulturo. Ko bomo mladino pridobili za pravilno hojo in sploh za premaganje težav v naravi, jo bomo hkrati že delno usposobili za tek, tekalne igre in podobno. Začeti je treba pri začetku: najprej uglajenost in učinkovitost v hoji, potem šele tekanje, premaganje ovir in podobno.

**KO GOVORIMO O HOJI, POGLEJMO, KAJ PRAVIJO STROKOVNJAKI O PRAVILNI HOJI.** Najprej nas mora kajpada zanimati tehnika pravilne hoje. Pod tehniko razumemo v športu racionalni način gibanja, primeren nalogi in okoliščinam. Da bi hodili pravilno, moramo upoštevati nekatera splošna pravila:

- drža telesa naj bo naravno vzravnana (ne sklonjena),
- premikanje nog naravnost naprej (brez opletanja),
- stopalo postavljamo na tla v zaporedju peta – prsti (velja za hojo po ravnem),
- postavljanje stopal skoraj vzporedno (ne preveč na ven),
- pozibavanje naj bo omejeno na minimum, ki ga terja ritmika gibanja,
- spremljava z rokami je smotrna, ustreza tempu in dolžini koraka.

Za uglajeno hojo, ki sodi med smotre gibalnega izobraževanja v mladosti, je treba veliko vaje. Veliko je treba hoditi po raznih stezah in v pravilni obutvi. Pri obutvi je zlasti važno, da ni peta niti previsoka niti preozka niti preveč trda. Čim bolj je podobna človeški peti, tem bolj ustreza namenu.

Kakšna pa naj bo hitrost? Če gre za to, da hodimo racionalno in potrošimo kar najmanj energije, je

optimalni tempo 90 m na minuto, kar pomeni 5,4 km na uro. Če pa gre za treniranje, na primer za krepitev srca in usposabljanje ožilja, se je treba potruditi in hoditi znatno hitreje. Primer: zelo hitra hoja (5 km v 40 minutah) je fiziološko več vredna kakor igranje golfa na 18 lukenj, pri katerem smo prehodili 6 km v petih urah.

Zdravniki stare šole so priporočali bolj ali manj lagodne sprehode, sodobni raziskovalci pa priporočajo večje obremenitve: daljši korak, živahnjša hoja in večje razdalje vsak dan ali vsaj vsak drugi dan. Sprostitev enkrat na teden nikakor ne zadošča. Vsak dan je treba vsaj eno uro hoditi, teči, telovaditi. Sprehodi s počitki in počasna hoja samo utrujajo, a nič ne hasnejo.

Specialisti zagovarjajo gibanje, pri katerem se je treba spotiti!

Kako učinkuje redna in vztrajna hoja na človeški organizem? S treniranjem hoje postane človek močnejši, odpornjši, zdržljivejši in zgubi odvečno toščo. Mišice se okrepijo, zlasti na nogah. Pri hoji navkreber povečuje človek svojo odzivno moč, pri hoji navzdol pa si razvija amortizacijsko moč. Če hodi človek s palico, z eno ali dvema, kar je priporočljivo zlasti za starejše, si krepi tudi mišice rok in ramenskega obroča. Taka hoja je po učinku na skeletne mišice enakovredna najbolj mnogostranskemu športu, to je hoji in tekmu na smučeh.

Za športni način hoje je značilno, da se zavestno potrudimo, da ne hodimo samo lagodno. Srce se kaj kmalu odzove s pospešenim utripanjem, tudi dihanje postane globlje, posebno še, če se vzpenjamo navkreber. Pri hoji se v prvih desetih minutah postopno ogrejemo – pretok krvi se med tem usmeri v delujoče mišice, kapilare se odpirajo, do mišičnih vlaken pronicata s kisikom nasičena kri. Stanju, ko so mišice optimalno prekravljene, pravimo, da se je človek „ogrel“ – zdaj so dani pogoji za večjo intenzivnost, za hitrejšo hojo ali tek. Povečana obremenitev, če je redna in vztrajna, učinkuje v mesecih in letih na prilagajanje srca, ožilja in dihal na nove, to je povečane potrebe.

Sodobni človek trpi zaradi pomanjkanja gibanja, nepravilne in preobilne prehrane, katere posledica je prevelika telesna teža. Ljubitelj narave, visok 170 cm, hodi v mladosti z lahkoto, če je njegova teža normalna (približno 70 kg). Ko pa se z leti zredi, nastopijo težave. Mišice začnejo že po četrtem desetletju slabeti.

Zato se zavzemamo za „idealno težo“. V čem je razlika? Normalna teža je: kolikor cm nad 100, toliko kg, idealna teža pa je za 10 % nižja. Osnovno pravilo, po katerem se moramo ravnati, je: po 20. letu telesna teža ne sme več naraščati.

Če se človek odloči za razumno mero v hrani in pijači, če daje organizmu toliko, kolikor potrebuje, in če se hkrati odloči za redno hojo, ima v rokah ključ za dobro počutje in zdravje. To pa je naše največje bogstvo.



# Praznovanje pri Gospodični

V soboto, 30. avgusta dopoldne, je bilo pri domu Vinka Paderšiča pri Gospodični na Gorjancih zelo slovesno. Tam je bila slavnost ob 25-letnici samoupravljanja v Novoteksu.

Točno pred 25 leti so namreč v tekstilni tovarni Novoteks izvolili prvi delavski svet in tako se je uresničilo geslo „Tovarne delavcem!“ Na slovesnost pri Gospodični so bili povabljeni prvi člani delavskega sveta Novoteksa; od 25 jih je živečih še 18, ena članica prvega delavskega sveta pa še dela pri nas. Proslave so se udeležili tudi današnji vodilni delavci naše tovarne, predsedniki družbenopolitičnih organizacij v Novoteksu, kot gostje pa predsednik občinske skupščine Novo mesto, Jakob Berič, predsednik izvršnega sveta pri novomeški občinski skupščini Avgust Avbar, sekretar OK ZK Novo mesto Janez Slapnik, predsednik občinskega sveta zveze sindikatov Novo mesto Franc Borsan in drugi.

Za uvod v slovesnost je Dolenjski oktet zapel nekaj pesmi, nato pa je sedanji predsednik centralnega delavskega sveta Novoteksa Franc Žunič orisal razvoj podjetja in delavskega samoupravljanja od tistih dni pred 25 leti, ko je bilo v naši tovarni zaposlenih 306 delavcev, do danes, ko jih je deset-

krat toliko. Svoj govor je Žunič zaključil z besedami:

„25-letnico samoupravljanja praznujemo v času, ko prehajamo na vsebinske spremembe samoupravljanja v naši družbi. Prehojena pot ni bila lahka in ne pričakujemo pa tudi, da bo pot, ki je pred nami, lažja. Vemo, da nobena pot, ki pelje k človeškemu dostojanstvu, k osvobajanju človeka in dela, da delovni človek postane pravi gospodar svoje usode, ni neprehodna. Zato se obvezujemo, da bomo v prihodnje še bolj kot doslej zastavili vse sile za samoupravno in gospodarsko rast tako v delovni organizaciji, kot v širši skupnosti.“

Z enominutnim molkom so počastili spomin sedmih umrlih članov prvega delavskega sveta, nato pa so osemnajstim podelili plakete Novoteksa.

Zbrane je pozdravil tudi predsednik Jakob Berič in med drugim poudaril, da je Novoteks vedno imel posluš tudi za širše družbene interese in kot primer navedel, da je prav naše podjetje obnovilo in preuredilo stari dom Vinka Paderšiča pri Gospodični in tako je Dolenjska po Novoteksovi zaslugi dobila tako lep in sodoben planinski dom.

Govor prvega predsednika delavskega sveta Novoteksa

Janka Kastelca pa objavljamo v celoti.

„Pred 25 leti smo se zbrali v sindikalni dvorani na predvolilnem sestanku za volitve v naš prvi delavski svet. Sestanek je vodila tedanja predsednica sindikata Angelca Volšanšek.

Temu velikemu dogodku so prisostvovali družbenopolitični

da je to zgodovinski dan, saj delavci prevzemamo celotno poslovanje podjetja v svoje roke. Danes, ko praznujemo srebrni jubilej samoupravljanja, vidimo, da „Tovarne delavcem!“ ni bila zgolj propagandna parola, pač pa stvarnost, iz katere raste naš delavski razred.

Za mano so se zvrstili razni



Članica prvega delavskega sveta, ki so ga izvolili pred 25 leti, si ogleduje priznanje – plaketo Novoteksa.

delavci tedanjega mestnega in okrajnega odbora pa tudi predstavniki republiških gospodarskih in družbenopolitičnih organizacij.

Spominjam se, da sem na tem sestanku najprej poudaril,

govorniki, ki so govorili o pomenu delavskih svetov. Slišali smo tudi o informbirojevskem pritisku na našo državo, o nalogah in težavah, ki jih bo moral reševati delavski svet, ki ga bomo izvolili na najbolj demokratičen način.

Po obrazložitvi načina volitev smo izvolili volilno komisijo, katere predsednik je bil Franc Berlan.

V Novoteksu je bilo takrat zaposlenih 306 delavcev; od tega jih je volilo 294 ali 96 odstotkov. Izvolili smo prvi delavski svet, ki je štel 25 članov, za predsednika pa so izvolili mene. To je bila zame velika čast, obenem pa sem čutil tudi veliko odgovornost.

Bilo je težko; o poslanstvu, ki smo ga prevzeli, nismo imeli prav jasnih predstav. Do tega trenutka smo znali le delati po navodilih, pa če je bilo prav ali ne. Upravljanja smo se morali šele učiti.

Čeprav še nismo vedeli kako, smo vendar delali resno in s ponosom, ki smo ga utrdili v naši narodnoosvobodilni vojni. Seveda smo delali tudi napake, vendar smo se trudili, da smo jih sproti odpravljali in popravljali. Rasli smo skupaj s tovarno in iz dneva v dan ostrili posluš za upravljanje in gospodarjenje s sredstvi, ki so nam jih zaupali.



Dosedanjo pot in razvoj samoupravljanja je v svojem govoru orisal predsednik centralnega delavskega sveta Novoteksa Franc Žunič.





**Topel stisk rok enemu od 18 še živečih članov prvega delavskega sveta in obudijo se spomini na čase pred 25 leti, ko se je uresničilo geslo „Tovarne delavcem!“**

Na prvi seji delavskega sveta smo izvolili 6-članski upravni odbor, katerega predsednik je postal danes upokojeni tovariš Franc Podržaj.

Člani delavskega sveta smo se pogosto sestajali in na sestankih reševali vsa vprašanja, ki so bila izredno pomembna tako za tovarno in njen razvoj, kot za delavce. Borili smo se s splošnim pomanjkanjem. Takrat ni bilo ne denarja ne strokovnjakov, še

neposrednih proizvajalcev je bilo premalo. Doma ni bilo ne oblačil ne hrane ne kurjave.

Med vojno smo se izčrpali, revolucija pa se je kljub temu nadaljevala brez odmora. Kljub vsem težavam in pomanjkanju smo gradili lepši jutrišnji dan.

Na sestankih smo govorili o produktivnosti in kvaliteti, o izboljšavah in novih strojih, o delovni disciplini, obveznostih do tovarne in države. Ustanovili smo udarniške delovne brigade

za izgradnjo tovarne in stanovanj za delavce, za delo na tovarniški ekonomiji itd. Takrat nismo poznali počitka in praznikov. Če pa smo že praznovali, smo praznik proslavili z delovnimi uspehi.

Naj povem, kako smo praznovali 10. obletnico ustanovitve OF. Na zasedanju delavskega sveta smo sklenili, da bomo ta jubilej praznovali tako:

1. 15. in 29. oktobra nedeljsko udarniško delo v vseh obratih in pisarnah.

2. Postavitev drugega stanovanjskega provizorija – seveda udarniško.

3. Preskrba delavcev z drvni, ki so nam jih nakazali in smo jih že udarniško posekali; potrebno jih je še spraviti iz gozdov.

4. S pokojnim tovarišem Barantinom sva se obvezala, da bova v prostem času montirala mikalnik, ki smo ga dobili iz Kranja.

5. Sklenili smo ustanoviti tri delovne brigade v tkalnici, ki jih bomo ocenjevali izključno po kvaliteti dela.

6. Plan mora biti 100-odstotno realiziran do konca oktobra.

7. Sprejeli smo sklep, da bodo delavci, ki se bodo vklju-

čili v udarniško delo, dobivali hrano v menzi.

Kako smo v tistih časih živeli in o čem vse smo odločali na delavskem svetu, dovolj zgovorno pove sklep enega prvih sestankov delavskega sveta. Sklenili smo namreč, da prodamo konja in zrebe zaradi pomanjkanja sena in kupimo kravo, da bi tako dobili prepotrebno mleko za dojenčke naših delavk!

Danes, ko delavski svet odloča o večmilijonskih investicijah, se nam takratni sklepi morda zde smešni, takrat pa so bile vse odločitve zelo pomembne. Osem ur smo delali v tovarni, popoldne smo hodili na udarniško delo, da bi čimprej ustvarili dobre delovne in življenjske pogoje.

Danes, ko praznujemo 25-letnico samoupravljanja, smo ponosni na naše pionirsko delo in na prehojeno pot. Zahvaljujem se vsem delavcem, ki so od 1950 delali v samoupravnih organih in pomagali pri ustvarjanju tega, kar imamo danes. Družbenopolitičnim organom Novoteksa se zahvaljujem za to prijetno in lepo srečanje, ki naj pripomore k še hitrejši rasti samoupravljanja in gospodarstva in pri premagovanju trenutnih gospodarskih težav.“

# Celodnevna osnovna šola

Naše delavce verjetno zanima, kaj želimo doseči s celodnevno šolo in kdaj bodo možnosti za organizacijo take šole pri nas. O tem smo se pogovarjali z znanim družbenopolitičnim delavcem in pedagogom, ravnateljem osnovne šole Bršlin tovarišem Borisom Gabričem.

— Celodnevna šola je v zadnjem času predmet razprav celotne naše družbe. Kaj menite o uvajanju celodnevnega pouka pri nas?

„Najprej želim poudariti, da zamisel o celodnevni šoli ni novost ne pri nas ne v svetu. V mnogih državah po svetu imajo celodnevne šole že več let ali celo več desetletij. Povsod tam, kjer so hoteli, da bi šola uspešno uresničevala vzgojnoizobraževalne smotre, so se lotili sprememb v življenju in delu šole. Tudi pri nas smo v zadnjih petnajstih letih že dvakrat spremenili predmetnik in učni načrt, kljub temu pa ugotavljamo, da sedanje oblike vzgojnoizobraževalnega dela in sedanje organizacijske strukture še vedno ne zagotavljajo uresničevanja vseh nalog, ki jih pred nas postavlja družba. Brez radikalnih sprememb teh nalog ne bo možno izpeljati. Zato je nujno, da posežemo v strukturo in organiza-

cijo celotnega življenja in dela šole in da organiziramo celodnevno osnovno šolo.“

— Vsekakor bo celodnevna šola bolj kot doslej obremenjevala prosvetne delavce, saj s celodnevno šolo prevzamejo nase vso odgovornost za otrokov uspeh. Zanima nas, če ste na sestankih učiteljskega zbora že razpravljali o angažiranosti učiteljev, in če ste, kakšna je njihova pripravljenost?

„O uvajanju celodnevne šole je učiteljski zbor naše šole že večkrat razpravljal. Dvakrat pa je bila ta tema osrednja točka konference. Prosvetni delavci se zavedajo, da prevzemajo nase lep del nalog, ki jih je doslej opravljal dom. Sem sodijo poleg rednega in dopolnilnega pouka, ki je bil sedaj osnovna naloga izobraževalnega dela programa, še organizacija samostojnega dela učencev, organizacija prostega časa učencev, skrb za prehrano, počitek in zdravstveno varstvo otrok, ki so bili doslej v domeni staršev. Ker pa so bili ravno ti činitelji izredno raznoliki pri posameznih učencih, bomo z organizacijo celodnevne šole dosegli poenotenje le-teh, s tem pa tudi zagotovitev večjih možnosti in enotnosti vzgojnega vplivanja na vsakega učenca.

To pa je odpravljanje socialne diferenciacije, ki so jo prosvetni delavci pri svojem delu najbolj čutili. Zato so pripravljeni delati v celodnevni šoli.“

— Na šoli organizirate roditeljske sestanke in sestanke z občani. Ali ste o novi vlogi šole razpravljali tudi z njimi? Kakšno stališče so zavzeli starši? Ali so izrazili bojazen, da se jim bodo otroci preveč odtujili, saj bodo preživeli več časa v šoli?

„O celodnevni šoli smo razpravljali na razrednih roditeljs-



skih sestankih, na svetu staršev in na seji centralnega sveta za-

voda osnovne šole Novo mesto. Priznati moram, da so se v prvi fazi pokazali dvomi o potrebnosti celodnevne šole. Starši so imeli pricerj pripomb na zamisel o uvajanju le-te. Vse te pripombe pa so izhajale iz nepoznavanja vsebine, ne pa iz načelnega nasprotovanja zamisli celodnevne bivanja v šoli. Ko smo zadeve razjasnili, sem dobil občutek, da bo zamisel o uvedbi celodnevne šole v Bršlinu, ko bodo za to pogoji, deležna vse podpore.“

— Ker ste tudi vi oče, nas zanima, kaj menite o bivanju vašega otroka v celodnevni šoli?

„Ne opravljam samo dela prosvetnega delavca in ravnatelja, ampak se družbenopolitično angažiram tudi na drugih področjih, zato mi ostaja za delo z lastnimi otroki prav malo časa. Verjemite mi, da bi bil zelo srečen, če bi bili moji sinovi pod stalnim nadzorstvom in deležni vse skrbi. Z veseljem bi jih vključil v celodnevno šolo, neglede na to, da so v šoli dokaj uspešni.“

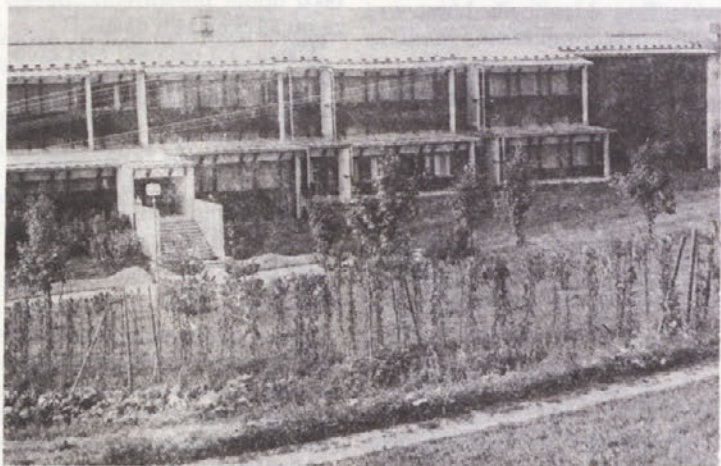
— Osnovna šola Bršlin je bila zgrajena tudi s pomočjo naših delavcev. Vemo, da manjka še

(Nadaljevanje na 6. strani)



(Nadaljevanje iz prejšnje strani)

cel trakt z učilnicami za nižje razrede ter upravni prostori, da pa je priliv učencev mnogo večji, kot se je dalo predvidevati. Zanima nas, kdaj pričakujete, da bo šola dograjena in kako rešujete trenutno situacijo?



Za gradnjo bršlinske osnovne šole so veliko prispevali tudi Novoteksovi delavci. Kdaj se bo v njej začela celodnevna šola?

„Res niti največji optimisti niso predvidevali takega priliva šoloobveznih otrok. Temu ste „krivi“ tudi vi v Novoteksu, ker ste z vašo načrtno gradnjo pomnožili vpis otrok v šolo. No, šalo na stran. Šola je bila grajena za kapaciteto do 450 otrok v eni izmeni. Že med samo gradnjo smo uvideli, da bo nekaj več otrok, zato smo predelali dve kleti in kopalnice v razrede, ki pa so za pouk neustrezni. Trenutno imamo na šoli 740 učencev. Problem rešujemo tako, da prične pouk ob različnih urah (eni prično ob 7. uri, drugi ob 8. uri, tretji ob 11. uri) in tako drugi drugim izpraznijo prostore. Vsi razpoložljivi prostori so polno zasedeni v dveh izmenah. Dolžan sem še odgovor na prvi del vprašanja.

Ko smo pred leti izpeljali referendum za izgradnjo osnovnošolskega prostora je bila v sedemletnem programu investicij v ta prostor všteta tudi II. faza izgradnje šole Bršlin. Tako smo predvideli, da bo okrog leta 1977 na vrsti tudi naša šola. Vemo pa, da se sklepi referenduma ne izvajajo, kot bi se morali, o čemer je bil govor tudi na političnih in občinskih forumih. Zato sem velik pesimist glede skorajšnje dogradnje naše šole. Iz referendumskega načrta namreč doslej ni bil zgrajen še noben objekt. Pred nami so na vrsti Brusnice, Posebna šola, Šentjernejski in morda še kdo. Samoprispevek se izteče leta 1979, torej gremo že proti polovici dobe, tako lahko sami sklepate, kdaj lahko pričakujemo drugo fazo izgradnje.“

– Kdaj bodo kadrovske, prostorske in materialne pogoje dovoljevali uvedbo celodnevne šole v Bršlinu?

„V obširni analizi „Program prehoda na celodnevno šolo“, ki smo jo izdelali v januarju letos, ugotovljamo, da nam za prehod na celodnevno šolo

manjka 14 učilnic, knjižnica in dve čitalnici in še 30 različnih

drugih prostorov ter oprema zanje; imamo pa dovolj učil in učnih pripomočkov. Na novo bi morali zaposliti 19 pedagoških delavcev in 8 delavcev za pomožne službe. Vse te naložbe bi stale po cenah iz januarja 1975 16.789.000 din. Ko bo zgrajena druga faza šole, bodo izpolnjeni prostorski pogoji (z manjšo preureditvijo načrta). Težje bo verjetno s kadrom. Opozoriti moram, da ima šola Dolenjske Toplice prostorske in finančne zadeve rešene, da pa ni mogla preiti letos na celodnevno šolo, ker ni dobila dovolj učiteljev. Kljub temu upam, da bomo leta 1980 imeli v Bršlinu celodnevno šolo.

– Kako se bo pouk v takšni šoli odvijal in kaj pričakujete od tako organiziranega pouka?

„Učenci bi prihajali v šolo ob isti uri kot sedaj, odvisno od krajevnih razmer. Recimo, da bi začeli ob osmih. Nato bi imeli tri ure pouka. Učenci nižjih razredov (do četrtega) bi imeli nato dvajset minut odmora, narkar bi pričeli s samostojnim delom. Učenci višjih razredov pa bi imeli še eno uro pouka; od

pol dvanajstih do dvanajstih bi imeli zopet prosti čas, nato do trinajstih kosilo in počitek; sledila bi spet ena ura prostega časa. V prostem času učenci izbirajo aktivnosti samostojno, so pa tudi kolektivne. Sem štejemo zlasti tekmovanja, proslave, delovne akcije, ogled filmov ipd. Po poldanskem prostem času bi bila še ena ura pouka. Ves delovni cikel bi se zaključil s samostojnim delom in drugimi vzgojnoizobraževalnimi dejavnostmi za nižje razrede okrog 15.15 za višje razrede pa eno uro pozneje.

Od tako organiziranega pouka pričakujem, da bo dal osnove za vsestransko razvitega, ustvarjalnega in svobodnega človeka – samoupravljalca.“

Tovarišu Gabriču se zahvaljujemo za razgovor. Staršem šoloobveznih otrok bodo iz tega razgovora lažje doumljivi napor, ki jih vlaga naša družba za razbremenitev zaposlenih staršev in boljše uspehe ter večje znanje otrok. Vzgoja otrok bo s kupnimi naporji staršev, šole in celotne naše družbe boljša. To pa si vsi želimo.

## Plodno leto za naše društvo

Letos je bilo društvo inženirjev in tehnikov zelo delavno in je prav, da naše bralce seznanimo o društvenem delu.

Zelo uspelo je obiskano predavanje, ki ga je imel prof. dr. Leon Jerovec v Kočevju na temo „Vloga strokovnjaka na delovnem mestu“ je odprlo pogled udeležencem in je vsak lahko poiskal sebe v vrtincu problemov, s katerimi se danes bori tekstilna industrija.

Isti predavatelj je v naši menzi govoril o mestu in vlogi marketinga v dobro organizirani in sodobno vodeni delovni organizaciji.

Na plenumu našega društva v Novem mestu nas je dr. Jože Kolarič seznanil s problematiko v tekstilni industriji in o nadaljnjem razvoju tekstilne panoge.

Sledil je plenum društva ZITTS 15. maja v Lipici, ki so se ga udeležili tudi naši predstavniki. Naj na kratko povemo, o čem je tam tekla beseda.

### NADOKNADITI ZAMUJENO

Danes smo sredi razprav o srednjeročnem razvojnem načrtu za obdobje 1976 – 1980. Gre za nov način in novo vsebino planiranja, ki ju določa naša nova ustava. Nosilci planiranja postajajo TOZD in ostale samoupravne skupnosti, ki na osnovi potreb in možnosti samostojno določajo svoje razvojne programe in jih v nadaljnjem procesu medsebojnega dogovarjanja in sporazumevanja usklajujejo z ostalimi področji družbene dejavnosti.

Menimo, da se moramo z vso resnostjo in odgovornostjo lotiti izdelave srednjeročnega razvojnega pro-

grama tekstilne industrije Slovenije, ker mora tekstilna industrija nadoknaditi tisto, kar je v preteklosti iz objektivnih razlogov zamudila. Razmeroma visoka stopnja akumulacije v tekstilni industriji zadnjih nekaj let in pospešena investicijska vlaganja sama po sebi še niso merilo za uspešen nadaljnji razvoj, saj vemo, da je bil ta razvoj dosežen v veliki meri na račun nižjega osebnega dohodka našega delavca.

Zato smo tudi na plenum kot osrednjo temo uvrstili razpravo o izhodiščih srednjeročnega razvoja tekstilne industrije Slovenije za obdobje 1976 – 1980. Naša zveza se upravičeno čuti poklicano, da se s svojim strokovnim in umskim potencialom vključi v razpravo o tem važnem dokumentu in da prispeva k oblikovanju stališč in predlogov o programu srednjeročnega razvoja tekstilne industrije Slovenije.

### ŽELIMO VSESTRANSKE STROKOVNJAKE

Vloga inženirjev in tehnikov – tako posameznikov kot društva – je zelo pomembna in mnogokrat odločilna pri razvijanju samoupravnih družbenoekonomskih odnosov v združenem delu. Zato je nujno, da v procesu izobraževanja in kasneje na samem delovnem mestu izoblikujemo sposobnega strokovnjaka, ki je predan smotrom in ciljem naše samoupravne socialistične družbe.

Nikoli ne moremo in ne smemo biti tako zaposleni s strokovnimi in gospodarskimi problemi pri našem delu, da ne bi imeli časa za poglobljanje samoupravnih odnosov. Najti je treba čas za človeka in odnose med ljudmi v okolju, v katerem

živimo. Ohranjati in razvijati je potrebno tiste moralne in etične norme, ki nastajajo kot izraz nujnosti človeka, ki živi v naši socialistični družbi.

Tekstilna proizvodnja je danes kadrovskega veliko bolj zahtevna, kot je pri nas splošno razširjeno mišljenje. Sodobna organizacija dela, obvladane tehnike in tehnologije, visoka produktivnost, sodobna kreacija, poznavanje ekonomike poslovanja in prilagajanje poslovanja tržnim pogojem zahteva danes vedno več ustreznih strokovnih kadrov. Že leta nazaj pa ugotovljamo, da nam strokovnega kadra primanjkuje in da sedanja kadrovska struktura zaposlenih v tekstilni industriji Slovenije ne zadovoljuje.

### SREČANJE V METLIKI

V preteklem mesecu je bilo srečanje društva Dolenjske in Bele krajine v Metliki, kjer so si udeleženci ogledali tovarno „Beti“ in „Repec“ predilnico „Novoteksa“ in se seznanili s problematiko, ki jo je v enournem predavanju prikazal direktor „Beti“ tov. Miro Štimac, za kar mu je društvo posebno hvaležno.

Naj omenim, da je bilo potem zelo veselo na pikniku na Kolpi, katerega se, žal, ni udeležila večina članov.

Pred nami je „ITMA 75“ – 7. mednarodna razstava tekstilnih strojev, ki bo v Milanu od 6. do 15. oktobra. Razstava se bodo udeležili tudi naši člani in nam po vrnitvi pripravili predavanja o novostih. O tem bomo pisali v naslednji številki naše glasila.

IVO



# Teden požarne varnosti

Teden požarne varnosti je ustaljena oblika za krepitev obrambe pred požarnimi nevarnostmi in drugimi nesrečami.

Požari vsako leto prizadenejo marsikoga izmed nas. Zato je namen ob požarnovarnostnem tednu opozoriti vse, ki so odgovorni za gasilsko preventivno službo, da bi pravčasno in pravilno ukrepali, da bi požar preprečili. Če pa bi že nastal, naj bi ga znali hitro in strokovno pogasiti že v samem začetku.

Številni požari največkrat nastanejo predvsem zaradi malomarnosti, neprevidnosti, nevednosti ter zaradi igre otrok.

Vzporedno z razvojem naše industrije in sodobnih tehničnih pripomočkov se mora razvijati tudi gasilska služba. Zato smo v letošnjem požarnovarnostnem tednu največ pozornosti posvetili strokovni vzgoji našega članstva, požarnovarnostnim pregledom ter gasilskemu orodju in opremi.

V dogovoru z vodjem štaba za civilno zaščito smo organizirali obvezno predavanje za vse člane gasilskega društva, in za pripadnike civilne zaščite gasilskih enot o strokovno-tehničnih zadevah ter o osnovnih nalogah civilne zaščite; drugo predavanje je govorilo o splošni gasilski opremi in orodju.

Vsaka gasilska desetina in desetine civilne zaščite so imele praktične

gasilske vaje na terenu. Ženska desetina civilne zaščite in moška I desetina sta praktične vaje opravili zelo dobro, dočim moške desetine civilne zaščite niso imele takšnega uspeha; to pa zato, ker je v teh desetinah nekaj novih članov.



V okviru požarnovarnostnega tedna je operativni štab društva pregledal vse gasilsko orodje in opremo; nadzorni odbor pa je pregledal blagajniško in administrativno poslovnanje društva. Požarnovarnostna komisija je pregledala vse obrate in prostore v podjetju – tudi na Vinici, v Metliki in Dobruški vasi – zapisnik o raznih pomanjkljivostih pa poslala odgovornim v podjetju.

Napredek tehnike, uvajanje novih tehnoloških postopkov v proizvodnji, moderni promet in hiter tempo sodobnega življenja prinašajo vedno nove nevarnosti za nastanek škode na ljudskem premoženju, zato je dolžnost vsakega člana naše delovne skupnosti, da na vsakem koraku opozarja odgovorne na razne pomanjkljivosti in na nevarnost požara.

VAST

## ZAHVALA

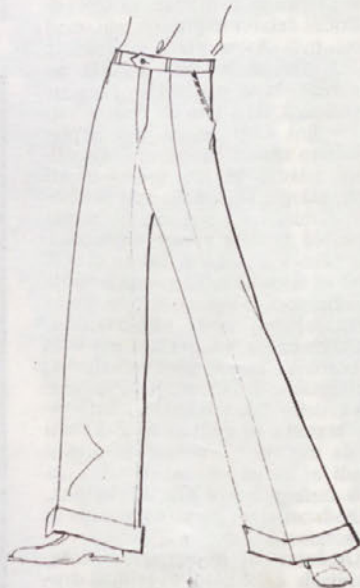
Ob smrti našega očeta se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste ga spremili na zadnji poti in mu podarili cvetje.

KOPRIVNIKOVI

## Modni kotiček

Hladni dnevi zahtevajo tudi za moške hlače primerno tkanino in primeren kroj. Zadnje čase je najbolj pogost športni kroj hlač. Prijetno se boste počutili v modelu moških hlač 602: karo vzorec in enobarvna tkanina iz 100-odst. volne tovarne Sukno Zapuže, izbrane modne barve. Zanimivo krojen sprednji del hlač krasita dve gubi. Spodnja širina hlačnic je 32 cm, širina manšet pa 5 cm.

Bogato izbiro hlač, nove modele in kvaliteto, vse to vam nudi „NOVOTEKS“!



## Hvala za vašo kri, ki rešuje življenja!

Od 19. avgusta do 2. septembra so na novomeški transfuzijski postaji darovali kri naslednji Novoteksovi delavci: Judnč Jože (do sedaj že 11-krat), Bartolj Marija (1), Čeh Bojan (26), Šiško Marija (7), Arko Majda (7), Radež Beti (9), Jakše Jožefa (8), Hrastar Alojz (11), Pate Jožefa (14), Vidrih Majda (2), Radoš Ivan (26), Kavšček Jože (9), Kuplenik Pavle (17), Klobučar Anton (7), Golob Marjan (2), Pate Anton (5), Kobe Janez (5), Dulc Jože (1), Kirn Branko (10), Kovačič Danilo (57), Mežnar Jože (8), Dulc Nežka (3), Može Martin (7), Vaupotič Stanko (32), Podgornik Milan (3), Iler Boža (4), Blažič Jože (12), Virant Janez (1), Drenik Pavla, Malerič Franc, Šterk Anica, Bebar Anica, Lamut Anton, Boltez Milena (6), Gašperič Anica (2), Bec Branko (3), Dvornik Franc (1), Ljubi Jožefa (6), Zupančič Magda (11), Zupan Zorka (4), Rajar Marija (2), Gorenc Štefka (6), Skubic Štefka (3), Janežič Evstahij (11), Mesarič Martina (4), Žitnik Milena (10), Vidic Zlatko (5), Avbar Martin (15).

# DOBRO JE VEDETI

## ZNAKI ZA ALARMIRANJE

Ko zaslišite znak sirene, ne veste, ali pomeni, da je požar, elementarna nesreča, napad iz zraka ali preizkus sirene.

1. \_\_\_\_\_  
Za požar: enakomeren ton sirene brez prekinitve 3 minute.
2. \_\_\_\_\_  
Za elementarne nesreče (poplave, potres, eksplozija itd.): enakomeren ton sirene 3x20 sekund (s presledki 20 sek.). Ta znak velja tudi za aktivizacijo ljudi ob elementarnih nesrečah.
3. ~~~~~  
Za neposredno nevarnost napada iz zraka (ob prehodu v vojno stanje): zavijajoč ton sirene 1 minuto.
4. \_\_\_\_\_  
Za prekinitev nevarnosti napada iz zraka: enakomeren ton sirene 1 minuto.
5. \_\_\_\_\_  
Za preizkus javnih siren: vsako soboto ob 12. uri 1 minuto.

## NAJVAŽNEJŠE TELEFONSKE ŠTEVILKE

Stalna služba milice	92
Poklicni gasilci	93
Reševalna postaja	94

## PRIŠLI PRIŠLI PRIŠLI PRIŠLI PRIŠLI PRIŠLI PRIŠLI

Od 20. avgusta do 19. septembra so v podjetje prišli: TOZD Tkanina – delovna enota predilnica: Roman Krese. TOZD Trgovina – prodajalna Bor za določen čas: Cveta Stanojevič. TOZD Konfekcija – skupne službe: Garčić Đorđe. Skupne službe podjetja – služba načrtovanja in analiz: Živadinka Zupanc. TOZD Strešnik – Dobruška vas: Dominik Kočevar, Jože Peterlin in Stanko Pungercar.

## ODŠLI ODŠLI ODŠLI ODŠLI ODŠLI ODŠLI ODŠLI ODŠLI

V istem času so podjetje zapustili: TOZD Tkanina – delovna enota priprava: Fani Bajec, Tatjana Lichtenthaele in Antonija Gorše; delovna enota predilnica: Matevž Mejač in Ivan Majerič; skupne službe Tkanine: Katjuša Badovinac; vzorčna tkalnica: Danica Jovič – invalidsko upokojena. TOZD Konfekcija – delovna enota Novo mesto: Jože Dragman, Anica Blažič, Marija Hodnik, Zora Krže in Zora Cucič; delovna enota Vinica: Ivan Rogina, Milan Plevnik, Mirko Ropar, Zora Simčič in Anica Čadonič; skupne službe Konfekcije: Dragan Sopič, Darinka Smrke in Peter Lončarevič. TOZD Predilnica Metlika: Anton Pezdirc. TOZD Strešnik Dobruška vas: Janez Novšak. Skupne službe podjetja: služba načrtovanja in analiz: Nada Škelelj; finančni sektor: Majda Kozmelj; investicijsko-vzdrževalni sektor: Jožica Prosen.



# Kako smo letovali

V letošnjem letu je letovalo v počitniških domovih podjetja, prikolicah in najetih sobah 1.234 naših delavcev in njihovih družinskih članov, od tega je bilo zaposlenih 427, kar predstavlja 16,6 % od povprečnega števila zaposlenih, to pa je 0,5 % več kot lani. Do povečanja je prišlo predvsem zato, ker smo v letošnjem letu odkupili in preuredili 2 stanovanjski enoti v Piranu z 8 posteljami ter vzeli 6 ležišč v najem v Zadru.

Da ni moglo več naših delavcev preživeti svoj dopust na morju (od 310 prijavljenih družin smo lahko razporedili 255 družin ali 82,3 %), je krivo predvsem to, da se sezona v naših domovih prehitro zaključuje in so tako le-ti od 1. septembra dalje napol ali v celoti prazni, razen Velike planine.

## DELAVCI O LETOVANJU V NAŠIH LETOVIŠČIH OB MORJU

Vsako leto je vse več želja za letovanje ob morju. Želeli smo ugotoviti, kako ocenjujejo tako obliko letnega oddiha, kakšne so prednosti in pomanjkljivosti, da bi v prihodnje bilo poskrbljeno tako, da bi naši delavci čim boljše preživeli svoj dopust. Zato smo prosili naše delavce, naj nam povedo, kaj menijo o letovanju v naših domovih, ter predlagajo, kako to urediti v bodoče.

ALOJZ METELKO, strojni ključavničar, je v Novoteksu 8 let, njegova žena pa 11 let; imata dva otroka.

„Dokler nisva prišla v Novoteks, z ženo nisva videla morja. Prvič sva bila na morju na dopustu v našem počitniškem domu v Novigradu.

Letos smo z vso družino letovali v Sabunikah. Tu nam je bilo posebno všeč, ker smo si v počitniški hišici lahko sami kuhali. Tako nismo bili vezani na gostinske lokale in točen čas posameznih obrokov, pa tudi ceneje je, kar je posebno pomembno.

V času našega letovanja je bilo vreme zelo lepo. Plaža je lepa, morje blizu in človek se tam v miru res lahko spočije.

Oprema v počitniški hišici je v redu, drobnega inventarja je dovolj. Kar se tiče cene, sem zadovoljen. Edina pomanjkljivost je, da so trgovine zelo daleč, pa se moramo voziti daleč nakupovat, kar precej podraži letovanje.

Predlagam, da bi izmene načrtovali tako, da bi se istočasno menjavale; tako bi lahko organizirali skupen prevoz iz Novega mesta v Sabunike in nazaj. To bi bilo posebno pomembno za delavce, ki nimajo lastnega prevoza. Dobro bi bilo, ko bi imeli več takih počitniških enot; takšno letovanje je najcenejše, poleg tega pa smo sedaj skoraj 3000-članski kolektiv in so kapacitete odločno premajhne. Delovni ljudje si želi-

jo prebiti dopust na morju.“

PEPCA GAJIČ, delavka v vzorčni tkalnici, je v Novoteksu 23 let.

„Lansko leto sem bila prvič na morju, in to v Selcah. Bilo nam je izredno lepo, zato smo si želeli ponovno v Selce. Za nas so najbolj primerne tudi Selce zaradi prevoza, saj je do tja najbliže.

V Selcah smo bili letos z možem in sinom, ki se v Novoteksu uči za ključavničarja. Vreme je bilo kar v redu.

Morje je nekoliko oddaljeno od počitniškega doma, vendar pa sta pot do morja in plaža izredno lepa.

Pripomb na ceno nimam. Všeč mi je, da si lahko sami kuhamo, kar je tudi bolj gospodarno; morda je za večje družine nekoliko premalo posode, predvsem večje.

Nujno bi morali urediti kanalizacijo, saj smrad kvari sicer čudovito počitniško vzdušje.“

MARTIN MOŽE, električar, je v Novoteksu 2 leti.

„Z vso družino smo bili na morju v najeti počitniški enoti v Zadru. Vreme je bilo odlično, plaža je blizu, morje čudovito. Na morje gremo vsako leto, vendar smo se prvič počutili kot doma, ker je gospodinja – lastnica hiše ustvarila s svojo prijaznostjo družinsko vzdušje in domačnost.

V naši počitniški enoti v Zadru je zelo lepo, edino kuhinja je nekoliko tesna; imeli smo tudi garažo. Kuhali smo si sami; to je precejšnja prednost, saj si kuhamo to, kar nam je všeč, jemo, kadar si skuhamo, hkrati pa je tak način tudi cenejši. Ker sta tam dve počitniški enoti, smo si s sosedi uredili skupno kuhanje obrokov po dogovoru. Za takšno skupno gospodinjstvo pa bi bilo potrebno nabaviti nekaj večje posode.

Kar se cen in vsega drugega tiče, sem zelo zadovoljen.

V Novoteksove počitniške domove bomo še šli, če bomo le dobili prostor. Več je interesentov, kot je na razpolago prostorov. Zato bi bilo prav, da bi ustrezne službe poskrbe-

le za večjo zmogljivost in nabavo dodatnih kapacitet.“

VINKO HRIBAR je barvar v predilnici; v Novoteksu je 7 let, žena Pepca pa je tkalka že 16 let. Sin se pri nas uči se za električarja.

„Na dopustu smo bili v Selcah, pred nekaj leti pa smo letovali v Novigradu.

Lani smo bili prvič v Selcah. Ker nam je bilo lepo, smo tudi letos želeli v Selce. Selce imajo pred Novigradom več prednosti: morje je čistejše in plaža izredno lepa; Selce so najbližje, potovanje do tja je krajše in cenejše; bivanje v počitniški

hišici ima vsekakor prednosti pred počitniškim domom; ker si kuhamo sami, je letovanje cenejše.

S ceno sem zadovoljen pa tudi z vsem ostalim. Če bo vsako leto tako, bo kar v redu.

Pripomb nimam, morda le to, da bi bilo potrebno nabaviti nekaj več posode.

Samoupravni organi in vodstvo podjetja naj bi razmišljali o povečanju možnosti za letovanje. Dokler sem na prednostni listi zaradi šolo-obveznih otrok, je v redu. Kaj pa potem? Že danes je precej več prijavitelj kot je možnosti.“

## Koristna in prijetna šola

Mladinska poletna politična šola (MPPŠ) je najširša akcija, ki jo RK ZSMS organizira na področju družbenopolitičnega usposabljanja. Vsebinska te šole je v namenju poglobljene teoretičnega marksističnega znanja, spoznavanja organiziranosti ZSMS in metod dela, samoupravljanja, političnega delovanja in organiziranosti v naši socialistični družbi.

Od 22. do 28. avgusta je RK ZSMS organizirala MPPŠ v Vikičah. Udeležilo se je okoli 350 mladih aktivistov iz vse Slovenije. Med šestimi udeleženci, ki so zastopali OK ZSMS Novo mesto, sem bila tudi jaz.

Solo sta uspešno vodila predsednik in sekretar ZSMS, Ljubo Jasnjič in Zdenko Mali. Ob začetku šole smo izvolili vodstvo šole, sekretariat ZK, komisije za šport, informiranje in disciplino. Seznanili smo se s potekom predavanj, ki so bila v dopoldanskem času v 8 skupinah. Popoldne so bila plenarna zasedanja, v večernih urah pa javne tribune.

Predavali so nam znani družbenopolitični delavci in predavatelji, med njimi tudi Asim Vlasi, predsednik ZSMJ. Ocenil je delo mladih po kongresu, ki se je bolj šlo, vendar je poudaril, da s tem ne smemo biti zadovoljni. Dejal je, da je še naprej potrebno skrbeti za smiselno angažiranje mladih in jim vedno dajati nove naloge. Organiziranost socialistične mladine omogoča, da bomo sposobni za delo v vseh organizacijah, tako v sindikatu, ZK in drugih DPO in komisijah. Potrebna je večja angažiranost, idejnopolitično usposabljanje, boj proti birokratizmu, teokratizmu itd. Naloga nas vseh je borba za razvoj samoupravljanja, socialistične družbene ureditve, graditev delegatskih odnosov, utrjevanje bratstva in enotnosti. Zaključil je, da morajo biti povsod zastopani mladi in da ne smemo dovoliti, da naša mnenja ne bi bila upoštevana. Prihodnost sloni na našem znanju in sposobnostih!

Oménim naj še Marjana Rožiča, sekretarja ZK SZDL, ki je med drugim govoril o gospodarski stabilizaciji, ki je trenutno med najbolj aktualnimi vprašanji. Povedal je, da je potrebno izboljšati odnos do dela, proizvodnjo pa spraviti na svetovno raven. Pripravljajo stabilizacijske

programe, nov ekonomski sistem, sistem planiranja in bančnega poslovanja.

Poleg predavanj smo po skupinah obiskovali delovne organizacije in krajevne skupnosti. Tako je skupina za SLO, v kateri sem sodelovala, obiskala vojaški poligon na Vrhniki, skupina informatorjev tiskarno Dela, skupina za vzgojo in izobraževanje se je seznanila z novim sistemom šolanja, predsedniki občinskih komitejev in medobčinskih svetov pa z delom RK ZSMS. Vsi udeleženci smo si ogledali kriminalistični muzej, razstavo o boju vietnamskega ljudstva in nastop folklornih skupin v Križankah.

Program je bil pester, naporen, toda tako raznovrsten, da smo zlahka premagovali vse napore. Izvedeli smo veliko novega, poskrbljeno je bilo tudi za zabavo, razvedrilo, športno in kulturno udejstvovanje. Če omenim še vsa nova poznanstva, potem je jasno, da sem odšla domov z lepimi, prijetnimi občutki, z željo, da bi imelo možnost takšnega izobraževanja čim več mladih.

ALENKA

## Novoteks

NOVOTEKS je glasilo tekstilne tovarne Novo mesto. Izhaja vsako prvo sredo v mesecu v nakladi 3400 izvodov. Urejuje ga izdajateljski svet: Franc Pavlin, Teodora Kovačič, Konrad Mehle, Marinka Miklič, Mira Kovačič, Slavko Polak, Miran Simič. Predsednik izdajateljskega sveta je Franc Pavlin. Odgovorni urednik Danilo Kovačič. Uredništvo in uprava: Novoteks, Novo mesto, Foersterjeva 10. Stavak, filmi in prelom: ČZP Dolenjski list, tiska Knjižotisk Novo mesto.



Brez bifeja že skoraj prebiti ne bi mogli. Sem marsikdo na hitro skoči na kavico, po cigarete ali na požirek osvežilne pijače.